

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 3. Vtrum idem actus interior voluntatis possit successiue esse bonus,
& malus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Negatur.

Respondeo, fieri nullo modo posse ut idem numero actus interior voluntatis simul sit bonus & malus, meritorius & demeritorius. Est communis sententia Doctorum, & probat Gregorius in 2. d. 28. & Almainus supra.

Probatur Primò, Quia actus interior non dicitur bonus vel malus denominatione extrinseca ab alio actu, sicut exterior; sed per se & immediate: atqui fieri nequit, ut per se sit conformis rectæ rationi, & simul eidem repugnet: ergo, &c.

Secundò, Ut actus interior secundum se sit bonus, oportet ut nihil habeat mali: implicat ergo ut secundum se sit bonus & malus.

*35
Responso
ad argu-
menta.*

Ad primam rationem. In obstetricibus illis erat duplex voluntas, scilicet saluandi infantes, quæ voluntas proficiscebatur ex timore Dei, & erat bona; eamque Dominus mercede temporali compensauit: & mentiendi, ut euaderent poenam violatæ iussionis regis: hæc fortassis erat mala.

*Probabile
est, obse-
rantes non
peccasse
mentiendi.
Exodi 1.*

Dico fortassis; quia probabile est, illas mentiendi non peccasse, quod putarent errore inculpato id esse licitum in tam graui causa. Quod etiam in Rahab, Iudith, multisque alijs veteris Testamenti videtur locum habuisse. Si enim viri doctissimi putarunt aliquando esse licitum menti, quanto facilius id homines simplices absque culpa existimare potuerunt?

Ad secundam rationem. Dum aliquid ob duos fines seorsim eligitur, est duplex electio: altera bona, altera mala; ut patet ex dictis q. 12. a. 3.

Ad tertiam rationem. Illa voluntas temperatè comedendi, est praua, quia est contra votum; nec villo modo est bona, cum per se & immediate mala sit. Neque verum est, eam tendere in obiectum honestum; quia opus externum cum suis circumstantijs non est honestum. Et quamuis omnes positivæ circumstantiæ virtutis temperantiæ adsint, hoc tamen satis non est ad bonum temperantiæ: requiritur enim ut non adsit etiam vlla circumstantia contra aliam virtutem, quæ bonum temperantiæ in opere impediatur. Et ratio est, quia omne opus virtutis debet eo modo quo fit in re, esse consentaneum rectæ rationi. Vnde omnis circumstantia quæ facit, ut opus sit contra rectam rationem, ad quodcumque illa vitium pertineat, facit ut non sit opus virtutis, sed vitij.

D V B I V M I I I.

*Vtrum idem actus interior voluntatis possit
successiue esse bonus & malus?*

*36
Durandus
affirmat.*

Durandus in 2. d. 40. q. 3. nu. 4. affirmat. Adfert exemplum in eo qui vult celebrare Missam, & continuat illam volitionem superueniente interdico: hæc enim volitio ante interdictum, est bona, post interdictum, est mala. Idem docet Caiet. hoc loco, & Medina supra, q. 19. art. 1. Et quæst. 18. art. 9. ait; *Certissimum est, quod omnis bona operatio, etiam dilectio Dei, potest esse mala per appositionem alicuius circumstantiæ.* Idem docet Maior in 3. d. 37. quæst. 8. de omni actu bono: putat enim, Deum posse prohibere etiam ipsum amorem Dei, & ita amorem Dei posse fieri malum.

*Caiet.
Medina.*

Maior.

Respondeo & Dico Primò. Verius omnino, esse, eundem actum interiorum voluntatis non

posse successiue esse bonum & malum formaliter. *Idem actus* Ita Occ. in 3. qu. 10. & 12. Gabriel in 3. d. 23. *internus* qu. 1. art. 1. cor. 2. Conradus in hunc art. qui *voluntatis* non potest *id probat ex D. Thoma.* *non potest* *successiue* *esse bonus* *& malus.*

Probatur Primò; Quia si actus virtutis posset esse malus, possemus virtute malè uti; Nam virtus esset principium eliciens prauæ operationis: atqui virtus talis est naturæ, ut nemo eam malè uti possit: ut docet D. Thomas infra, q. 56. art. 4. ex D. Augustino, & consentiunt passim Theologi, & Philosophi.

Secundò, Sequeretur Deum auxilio speciali gratiæ, & virtutibus infusus ad actus peccatorum cooperari: imò propriè esse causam multorum peccatorum, & ad ea excitare; sicuti propriè est causa operum bonorum, & ad ea excitat. Quæ omnia à veritate sunt aliena; & repugnant Concilio Trid. Sess. 6. c. 6. *37* *Deus sic* *est causa* *multorum* *peccato-
rum.* *Trident.*

Hoc sequi probatur Primò, Quia si ille actus manet idem specie & numero, nec accipit vllam intrinsecam mutationem (ut supponimus;) ergo quando erit malus, pendebit ab iisdem causis, à quibus pendebat initio, cum esset bonus: atqui initio pendebat ab auxilio diuino tamquam à propria causa: ergo & postea pendebit ab eodem auxilio. Secundò, Quia si potest initio elici bonus & postea fieri malus, etiam potest initio elici malus, & postea fieri bonus, ut manifestè patet exemplo Durandi: potest enim quis velle celebrare tempore interdicti, & continuare illam voluntatem interdicto reuocato: atqui tunc Deus per auxilium gratiæ, non minùs est causa illius actus, quam si esset bonus (est enim actus supernaturalis;) ergo non minùs propriè erit causa actus mali quam boni.

Tertiò Probatur à priori. Obiectum tribuens speciem bonæ volitionis, est bonum honestum, non quouis modo, sed prudenti iudicio propositum: ergo si hæc propositio mutetur, & desinat esse prudens, non manebit idem specie actus. Patet consequentia, quia mutato obiecto vel propositione necessariâ, mutatur actus. Antecedens probatur, quia alioqui si quis imprudenter & ex ignorantia crassa vel affectata iudicaret aliquid esse honestum, Deoque gratum; illudque vellet; illa volitio esset eiusdem speciei; atque volitio eius, quod verè honestum est. Et ita zelus ille Iudæorum, quo zelabant pro lege sua, persequentes Christum & Apostolos, esset eiusdem omnino speciei & virtutis, cuius est zelus Catholicorū in hæreticos & blasphemos; & consequenter esset actus charitatis vel religionis, quod planè falsum est. Confirmatur, quia actus charitatis habet suam speciem ab obiecto non nudè considerato, sed ut ab intellectu proponitur & applicatur: atqui longè aliter applicatur iudicio prudenti, aliter imprudenti (iudicium enim prudens est euidens & certum, imprudens est obscurum & incertum;) ergo hæc iudicia efficiunt diuersitatem specificam in actibus voluntatis. *38* *Prob.* *à Priori.* *Differen-
tia inter* *zelum Iu-
dæorum in* *Christum,* *& Catho-
licorum in* *hæreticos.*

Dices, hanc sententiam non habere locum in actibus supernaturalibus, sed solum in naturalibus.

Sed contrà. Primò, Hoc est contrà mentem illorum auctorum: nam ponunt exemplum in voluntate celebrandi facri, quæ voluntas est actus supernaturalis religionis. Secundò, Ratio cur putent eundem actum naturalem successiue esse posse se bonum

se bonum & malum, etiam locum habet in actu supernaturali: sicut enim honestum naturale potest initio proponi prudenter, postea mutata circumstantia imprudenter; ita etiam honestum supernaturale: neque vllū hac in re videtur esse discrimen inter actus naturales & supernaturales: & tamen hoc est totum fundamentum, cur putent eandem voluntatem posse successiue esse bonam & malam.

39
Responso
ad exem-
plum Du-
randi.

Ad exemplum Durandi, Respondeo, Voluntas celebrandi ante tempus interdicti, est per se & intrinsece bona, id est, conformis recte rationi; quia tendit in obiectum honestum prudenter propositum, quod est, celebrare hoc tempore, quo nulla est interdicti suspicio: quando autem superuenit interdictum, tunc is qui volebat celebrare; vel illud aliquo modo nouit, vel non nouit. Si nullo modo nouit, voluntas eius continuata manet bona: si vero aliquo modo nouit, ita ut habeat saltem rationem de eo dubitandi, non potest illa prior voluntas eadem numero continuari: quia etsi possit persistere in volendo eodem opere quod ante volebat; tamen ratio volendi non est eadem, quae erat ante: si enim dubitat an sit interdictum, non potest iudicare esse bonum & Deo gratum, ut celebret; ac proinde non potest ob hanc causam velle celebrare: vnde non potest prior voluntas continuari.

Dices, Potest illud dubium rejicere. Respondeo, Non potest prudenter rejicere, ac proinde non poterit prudenter iudicare esse bonum tunc celebrare. Iudicium igitur necessario mutatur ex prudenti, in imprudens; ex euidenti & certo, in obscurum & incertum: vnde non est mirum, si etiam volitio mutetur, quamuis eadem esse videatur; nam vitia saepe virtutibus sunt similia.

Dices Secundò, Non est opus iudicio quo iudicet esse honestum tunc celebrare; sufficit enim apprehensio, qua illud instar honesti apprehendat.

Respondeo Negando sufficere apprehensionem, nisi implicite includat iudicium prudens. Alioquin Iudaei apprehendentes animo occisionem Apostolorum esse Deo gratam, potuissent illam velle vero actu supernaturali charitatis aut religionis: quod constat esse falsum.

40
Responso
ad argu-
mentum
Maioris.

Ad rationem Maioris. Nullo modo potest Deus amorem sui prohibere. Primò, Quia quòd homo supposita naturae humanae existentia te-

neatur Deum diligere, non pendet ex libera Dei voluntate, sed ex ipsa essentiali conditione naturae humanae, & excellentiae diuinæ; quatenus obiectiue prior est omni voluntate libera: ergo non potest vllō modo tolli per voluntatem Dei liberam. Consequentia patet, quia quod nullo modo à libera Dei voluntate pendet, non potest per eam tolli. Secundò, si prohiberet sui amorem, esset sibi contrarius; adimeret enim sibi dignitatem summi boni: sicut si vetaret ne quis ipsi crederet, adimeret sibi laudem primae veritatis.

Aduerte tamen, fieri posse aliquo casu, ut homini non liceat intendere amori diuino in se excitando; ut si per hoc negligetur aliquod opus praeceptum: ut si esset aliquis moriturus sine confessione, vel sufficienti fidei instructione. Verum tunc, si quis vellet amare, neglecto illo opere, non esset verus amor Dei super omnia; quia hic includit omnium praeceptorum obseruationem, neque potest cum peccato mortali, quòd tunc committitur, consistere; sed esset affectus amori similis.

Aliquando
illicitum
est excitare
in se amo-
rem Dei.

Dico Secundò, Idem tamen actus interior voluntatis potest esse indifferens & malus successiue: Ut si quis feria quinta sub horam duodecimam noctis velit comedere carnes ob delectationem vel naturae commodum; & continuet hanc voluntatem post duodecimam ob eundem finem. Haec voluntas ante duodecimam erit indifferens, post duodecimam erit mala. Possit autem hanc voluntatem continuari eandem numero; patet; quia est idem obiectum; & eadem ratio appetendi ante & post duodecimam. Confirmatur, quia idem obiectum potest fieri ex indifferenti malum, sine vlla sui mutatione, solo temporis lapsu adducens prohibitionem; manente eadem ratione appetendi.

41
Idem actus
interior
potest suc-
cessiue esse
indifferens
& malus,
non tamen
bonus.

Dico Tertiò, Idem actus interior ex indifferenti non potest fieri bonus successiue. Ratio est; quia etsi possit esse idem obiectum materiale voluntatis indifferens & voluntatis bonae; tamen non potest esse eadem ratio volendi: nam ratio volendi in voluntate bona, est honestum; in voluntate indifferenti, est delectabile vel commodum naturae. Potest tamen esse idem obiectum & eadem ratio volendi, in voluntate indifferenti & in voluntate praua; ut patet ex dictis: quia ratio volendi in voluntate praua; potest esse aliquod bonum per se indifferens.

42

MAIORIS

QVÆ.